

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 9.6.2003 60. vuosikerta Numero 2 Sivu 12

Luomusikalassa asuu onnellinen possu

Tapani Kivinen, MTT

Luomutuotannosta on puuttunut uusien ohjeiden mukaisesti suunniteltujen luomusikaloiden mallit. MTT:ssä on kuitenkin selvitetty, minkälaisia luomusikaloiden tulisi olla. Tulokset ilmestyvät tutkimusraportissa, josta löytyy sikalan pohjaratkaisumalleja erikokoisille liha- ja yhdistelmäsikaloille. Lisäksi esitetään rakenteellisia ohjeita ja toteutusyksityiskohtia.

Luomusikala eroaa tavanomaisesta sikalasta siinä, että siellä on väljempää ja eläimet voivat ulkoilla. Porsitushäkit on kielletty ja ritiläaluetta saa olla korkeintaan puolet karsinalasta. Luomusikalalan suunnittelussa ehkä tärkein kohde on porsitusosasto. Porsitukseen kiteytyy emakon ja porsaiden hyvinvointi sekä lajille tyypilliset käyttäytymismallit. Erilaisia porsituskarsinoita esitetään viisi mallia. Näistä yksi on ryhmäporsitukseen soveltuva ja neljä yksilökarsinoita.

Joutilaat

Astutus- ja joutilasosaston yleisratkaisuksi esitetään pihattomallia. Karjujen ja ensikoiden karsinat ovat samassa rivissä joutilaiden kanssa, jolloin osaston hoitotyöt tehdään yhdellä kertaa. Jokaisesta karsinasta on eläinluukku ulkoilualueelle.

Vieroitetut

Vieroitettujen porsaiden karsinoihin esitetään niin sanottua kaksoisilmastoratkaisua. Tällöin ulkoseinän vieritse kulkee lantakäytävä, josta on käynti luukun kautta ulkoalueelle. Vieroitettujen ruokinta perustuu ruokinta-automaatteihin. Sveitsiläisten tutkimusten mukaan yksi automaatti kymmentä sikaa kohden on sopiva mitoitus silloin, kun eläimen hyvinvointi halutaan varmistaa. Karsinat on mitoitettu kahdelle pahnueelle eli 20 porsaalle, jolloin automaatile ei tule yli- eikä alimitoitusta.

Lhasiat

Lhasioille on kehitetty useita karsinaratkaisuja. Perusmalli on 20-paikkainen ja siitä on sekä kuiva- että liettelantaversiot. Myös 50 lihasielle mitoitettu purupohjamalli on eräs karsinavaihtoehto. Pisteinä iin päällä on eristämätön kylmäkasvatusvaihtoehto. Kylmäpihatossa on olkipohja, johon olkea lisätään päivittäin ja se tyhjennetään jokaisen kasvatuserän jälkeen.

Ulkoilualueet

Sikojen ulkoilualueet ovat aidattuja ja asvalttipintaisia. Niistä myös kerätään jätevedet hallitusti liettelantalaan tai

virtsaivaivon. Asvaltin sijasta voidaan käyttää betonia tai heikkolaatuisempaa maabetonia. Ulkoilualueille tulee järjestää sioille tongittavaa, esimerkiksi turvetta.

Toiminnalliset pohjakaaviot

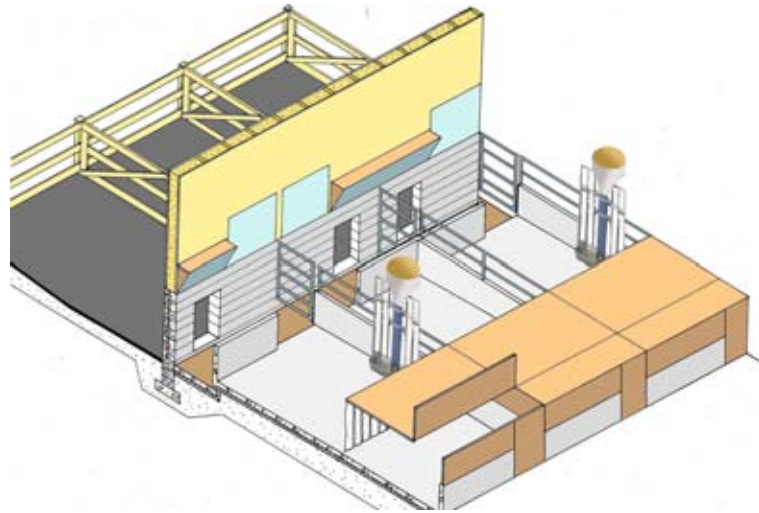
Kokonaisten sikalarakennusten malleja on suunniteltu 40, 64, 96 ja 192 emakolle. Tämä mahdollistaa sikojen yhdistelmätuotannon, joka sopii luomun filosofiaan hyvin. Niinpä pienemmät 40- ja 64-paikkaiset yhdistelmät rakentuvat yhteen rakennusrunkoon, jonka runkoleveys on 16 metriä. 96-paikkainen emakkosikala on itsenäinen ja voi toimia pelkkänä porsitussikalana tai osana yhdistelmäskalaa. Itsenäisiä lihasikalamalleja on viisi.

Tavanomaisen ja luomutuotannon vertailua

Suunnitelluista pohjamalleista on laskettu maa- ja metsätalousministeriön määrittelemät ja TE-keskusten käyttämät, hyväksyttävät enimmäiskustannukset. Hinnat eivät siis edusta todellisia rakennuskustannuksia. Emakkopaikan hinta on kalleimmillaan hieman yli 4 000 €. Hinta laskee yksikkökoon kasvaessa ja suurimmassa mallissa luku on 3 250 €. Lihaskapaikkojen hinta on korkeimmillaan 650 € ja edullisimmillaan 375 €. Tutkimuksessa luomusikalaa on verrattu myös tavanomaiseen sikalaan. 500-paikkaisen luomulihasikalan verrokkina on samankokoinen normaalilihasikala, johon mahtuu 630 kasvatuspaikkaa. Pidemmästä kasvatusajasta johtuen luomusikalassa on hitaampi kierto. Näin ollen samankokoisesta 740 neliömetrin rakennuksesta saadaan luomussa 1 625 lihasikaa ja tavanomaisessa tuotannossa 2 330 lihasikaa vuodessa teuraaksi. Taloudellisen kannattavuuden ydinkysymys onkin, tasoittaako luomulihasista saatava korkeampi tuottajahinta vähäisempää tuotantoa. Rakennusten investointituissa molempia tuotantomuotoja tuetaan tasapuolisesti, joten hintavaje pitää saada nimenomaan kuluttajilta. Luomu- ja tavanomaisen sikalarakennuksen neliöhintaeroksi tulee vain 6 € tavanomaisen eduksi. Lihaskapaikan hinnassa eroa on jo 110 € luomusikalan tappioksi. Voidaan sanoa, että luomusianlihassa maksaa laatu. Ja laatu merkitsee sikojen hyvinvointia lajinmukaisessa tuotantoympäristössä.

Lisätietoja: tapani.kivinen@mtt.fi
puh. (09) 2242 5229

Lue lisää julkaisusta: Luomusikala Suomen olosuhteissa. *Kivinen, Tapani*. Hinta 20 €. Tilaukset: julkaisut@mtt.fi. (verkkojulkaisu osoitteessa: www.mtt.fi/met/pdf/met21.pdf).

Havainnekuva luomulihasikalan karsinajärjestelyistä ja ulkoilualueesta.